
III. Balmasedako Emakume eta Gizonen arteko berdintasun Plana
2015 – 2019

Dirulaguntza:

AURKEZPENA

2010.ean, Balmasedako Udaleko II Berdintasun plana adostatzen da, Balmasedako emakume eta gizonentzako berdintasun erreala eta eraginkorra lortzeko etapa berri bat hasiz.

Hasitako lanarekin jarraitzeak orain arte egindako bidea berrikustea eskatzen du, behar berriak hautemanetz, edukietan zein lan egiteko eratan, eta baita Berdintasunerako Euskal Legearen arau zuzendarira egokitzea ere. Etapa berri horretarako, Balmasedako Udalak Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Balmasedako III. Plana martxan jartzea erabaki du, erakunde horrek duen konpromiso argiaren isla gisa.

Egindako ebaluazioek erakusten dute aurrerapen garrantzitsuak lortu badira ere, oraindik ere baztertu beharreko desberdintasunek hor jarraitzen dutela. Gure iritziz, plan hori oso tresna egokia da berdintasunaren aurrerapenerako, eta plan barruko estrategia nagusia, gure udaleko jardueretan eta egiteko moduetan genero ikuspegia sartzeko izango da, gure gizarteko eremu guztietan berdintasunean oinarritutako emaitzak bermatzeko, gizartearen kohesiorako, eta gure herriaren garapenerako eta ongizaterako beharrezkoa izango den faktore gisa.

Plana eraikitzeke prozesuan kontuan izan dira zinegotzigoak, eta baita hainbat agente politiko eta sozial ere. Plan hau jarduketa publikoetan genero ikuspegia sartzeko erreferente erabilgarri bilakatzea nahi badugu, ezinbestekoa izango da Udaleko alde guztien eta Balmasedako emakumeen eta gizonen konpromisoarekin jarraitzea.

AURKIBIDE

AURKEZPENA.....	2
1. SARRERA	4
2. LEGE TESTUINGURUA ETA BALMASEDAKO UDALAREN AURREKARIAK BERDINTASUNAREN ALORREAN.....	6
3. BERDINTASUN PLANA BURUTZEKO PROZESUA.....	9
3.1. BARNE DIAGNOSTIKOA ABIAPUNTU GISA	9
3.2. ERAGIN PLANA	11
3.3. PLANAREN INPLEMENTAZIO ETA GARAPENA.....	12
4. PLANA EZARTZEKO NEURIAK.....	13
4.0. EKINTZA PLANAREN EDUKIA.....	13
4.1. PLANAREN GARAPENERAKO NEURRIAK.....	14
4.2. PLANAREN GARAPENERAKO NEURRIAK.....	15
4.3. EKINTZAK ZINEGOTZIGOKO.....	16
4.4. PLANIFIKAZIOA OPERATIBOA.....	22
4.5. JARDUKETA ESTRATEGIKOA.....	22
5. BIBLIOGRAFIA ETA WEBGRAFIA.....	27
6. GLOSARIA.....	30

1. SARRERA

“Desberdintasuna ez da zuzena, ez da inteligentea eta garestia da”. Horiexek izan ziren Ferry Davisek, Europako Kontseiluko Idazkari nagusiak 2006an Stockholmen burutu zen emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako Europa mailako ministroen seigarren konferentzian esan zituen hitzak. Halaber, Jöelle Milquete ministro belgikarrak, 2010. urtearen hasieran, esaten zuen “emakumeen erabateko eskubide berdintasunak bermatu egingo zituela Europar Batasuneko gizarte segurantza eta pentsio sistemak, %15 eta %40 artean igoko zituelako BPG-aren indizeak”. Halaber, izen handiko pertsonak esandakoaren arabera, genero berdintasun falta horren ondorioz, Euskadiren BPG 6.200 milioi euro txikiagoa da, eta adierazten dute “Berdintasun faltaren ondorioz prezio onartezina ordaintzen ari garela. Ondorioz, ezinbestekoa da arazo hori konpontzea. Eta Euskadi ‘lehen munduan’ [Berdintasunaren munduan] kokatu behar dugu.” (Emakunde. Defentsoria, Gasteiz)

Euskal administrazio publikoari, generoan oinarritutako edozein diskriminazio baztertzeko bidean jarduteko egiten zaion eskaria, Eusko Legebiltzarrak onartutako emakumeen eta gizonen berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 legean biltzen da. Araudi zuzendari hori pauso koalitatiboa da prozesuan. Baieztatu egiten du, alde batetik, generoaren araberrako aldeak daudela gure erkidegoaren zenbait esparrutan eta, bestetik, hori desagerraraztea eragingo duen agintea ezartzen du. Halaber, Balmasedako Udalak duela hamar urte baino gehiago hasi zituen berdintasun alorreko jarduketak berresten ditu, eta jasangarritasun eta sistematizazio ezaugarriekin konpromiso handiagoa duen jarduketa ezartzen du.

Berdintasuna lortzeko lege eta ezarpen esparrua emakumeen elkarrean eta elkarrekin feministen errebindikazioa da, eta ibilbide luzea egin du. Berdintasunerako lehenengo araudiak hogeigarren mendearen erdialdean sortu ziren, Nazio Batuen erakundearen. Errebindikazio horiekin batera, gainerako araudietan ere genero ikuspegia sartzeko eskariak sortu ziren. Horrela, Vienako 1993ko Konferentzian, lehen aldiz, emakumeen eta neskatuen sexu eta ugalketa eskubideak sartu ziren

lehen aldiz Giza Eskubideen Adierazpenean. Genero ikuspegia sartzeak, politika berberak emakumeentzat eta gizonentzat izan dezakeen eragin diferentziala kontuan izatea eskatzen du, beharrezkoa balitz, politika hori bideratu ahal izateko. Europar Batasunak gauza bera esaten du, adierazten duenean, itxuraz sexistak ez diren erabaki politikoei eragin desberdina izan dezaketela emakumeengan eta gizonengan, ondorio hori aurreikusi ez bada eta bilatzen ez bada ere. Horrela, genero ikuspegia sartzearen helburu nagusia, bilatzen ez diren ondorio negatibo horiek saihestea eta politiken kalitatea eta eraginkortasuna hobetzea da.

Dokumentu hori honela egituratuta dago: sarrera honen ondoren, **bigarren kapituluan**, lege testuinguruari eta Balmasedako Udalak berdintasunaren alorrean dituen aurrekari buruzko ibilbidea egiten da. **Hirugarren kapituluak**, plana ezartzeko aurrera eramandako **elementu nagusien** berri ematen da: **ebaluazioek** genero alorreko aldeak daudela baieztatu dute, eta hobekuntzarako ekintzak identifikatu eta aukeratu ahal izan dira, edukietan zein ezarpenerako estrategietan. **Laugarren kapituluan** planaren **xedea** ezartzen da, hiru **oinarriren** arabera: Balmasedako Udalaren konpromiso zehatza ezartzea, oinarrizko eta erreferentziazko tresna bilakatzea eta parte hartzeko ildo estrategikoak ezartzea, jasangarritasun eta sistematizazio irizpideak erabiliz. Halaber, emaitza objektibo neurgarriak izango dituen plan operatiboa aurreikusten da, urtero eguneratu eta ebaluatu daitekeena. Planaren jarraibideek zehaztasun osoz jarraitzen dute Euskadiko 4/2005 Legea eta Emakunderen V. Planaren ardatzetara eta ildo estrategikoetara egokiturik daude. Bi ekintza mota ezarri dira: **ekintza orokorrak**, Udal osorako eta **ekintza bereziak** zinegotzigo bakoitzerako. Genero ikuspegia sartzea eta ekintza positiboan oinarritutako ekintzak, egin behar denaren adierazpen zehatza dira, eta egutegia, gutxi gorabeherako aurrekontua eta ebaluazio adierazleak dituzte, eta baita urteko plangintza ere. Oraingo honetan, 2010-2011 lehen ekitaldirako plangintza, hain zuzen ere.

Gure eskerrona adierazi nahi diegu Udaleko pertsona guztiei, eta baita agente politikoei eta sozialei ere, Balmasedako Emakumearen Etxean parte hartzen duten elkarteei batez ere, oso ekarpen baliotsuak egin baitizkiote prozesuari.

2. LEGE TESTUINGURUA ETA BALMASEDAKO UDALAREN AURREKARIAK BERDINTASUNAREN ALORREAN

Emakumeak protagonista izan dituen berdintasunerako martxak aldaketak eragin ditu herri administrazioaren jarduketan. Horrela, lege testuinguruak eta aurrekariak ibilbide luzea dute gaur egun herri erakundeen aldetik. Azken garaietan, eremu pribatuko erakundeek bat egin dute emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasun eraginkorra lortzeko martxarekin.

Erakunde Batuak, emakumeen eta gizonen berdintasunarekin konpromisoa duen eta sustatu nahi duen erakunde gisa, benetako berdintasun eraginkorra lortzea bermatuko duten neurriak martxan jartzea eskatzen die bertako kide diren herrialdeei. Neurri horiek alor guztiak hartu beharko dituzte, politika, gizartea, ekonomia eta kultura, batez ere. Erakunde horrek berdintasunarekin duen konpromisoa, honako puntu hauetan islatzen da, batez ere: 1975. urtea Emakumearen Nazioarteko Urtea izendatzean; 1979an CEDAW (Emakumeen aurkako edozein motatako bazterkeria desagerrarazteko batzordea) eratzean; Mundu mailako konferentziak ospatzean Mexikon 1975ean; Kopenhagen, 1980an; Nairobin, 1985ean; eta Pekingean, 1995ean. Talde feministen eta emakume elkartearen errebindikazioen ibilbide indartsu eta etengabe hori, jarduketa publikoak gero eta era eraginkorragoan eta iraunkorragoan bultzatzeko baliagarri bada ere, prozesu geldoegia ari da izaten berdintasunaren gozamenerako eta kontrolerako aurrerapausoei dagokienez, Nazio Batuen ebaluazioek behin eta berriro erakusten dutenez.

Gauza bera esaten du Europar Batasunak. Izan ere, 1995ean Pekingean burututako mundu mailako konferentziaren lekukoa hartuz, genero ikuspegia erakundearen prozesu eta prozedura guztietan integratzearen aldeko apustua egiten baitu. *Gender mainstreaming* edo genero zeharkakotasuna izenez ezagutzen den lan egiteko era horretan, ezinbestekoa da politika berberak emakumeengan eta gizonengan izan dezakeen eragin desberdina kontuan izatea, politika hori zuzentzeko, beharrezkoa balitz. Horrela, EB-k esaten du itxuraz sexistak ez diren erabaki politikoek eragin desberdina izan dezaketela emakumeengan eta gizonengan, ondorio hori aurreikusi ez bada eta bilatzen ez bada ere. Horrela,

genero ikuspegia sartzearen helburu nagusia, bilatzen ez diren ondorio negatibo horiek saihestea eta politiken kalitatea eta eraginkortasuna hobetzea da.

Estatu espainiarrean, nazioarteko eskakizunei erantzunez, berdintasunaren trakzio prozesua bultzatzen duen lege alorra garatu da azken urteetan. Azpimarratzekoa da Espainiako Legebiltzarraren emakumeen eta gizonen berdintasun eraginkorrerako martxoaren 22ko 3/2007 lege organikoa. Lege horrek inplikazioak ditu herri administrazioentzat eta baita sektore pribatuko enpresentzat ere.

Gure erkidegoan, Eusko Legebiltzarrak onartutako emakumeen eta gizonen berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 legeak, jarduketa era berrien, zeharkakotasunaren eta ekintza positiboaren lekukoa hartu du, eta gure erkidegoan berdintasuna bultzatzen eta aurrera eramaten du. Legeak, Euskadiko botere publikoek berdintasunaren alorrean aurrera eraman beharreko jarduketa araupetu eta bideratu behar duten zortzi printzipio nagusiak ezartzen ditu: tratu berdintasuna; aukera berdintasuna; aniztasunaren eta desberdintasunaren aurreko errespetua; genero ikuspegiaren edo genero zeharkakotasunaren integrazioa; ekintza positiboa; sexuaren araberako rolen eta estereotipoen bazterketa; ordezkartza orekatua; administrazio organoetan eta pertsona anitzekoetan bi sexuek gutxienez %40ko ordezkartza izatea; elkarlana eta koordinazioa administrazioen eta erakundeen artean.

Balmasedako udala erakunde aitzindaria da gure erkidegoan berdintasunaren aldeko jarduketetan, eta ibilbide esanguratsua eta konpromiso argia erakutsi du berdintasunarekin. Hala ere, argi dago hainbat erronka daudela oraindik berdintasunaren benetako lorpen eraginkorrerako eta, ondorioz, berriztatu egin du duela hamar urte baino gehiago hasitako lana, oraindik ere indarrean dauden desberdintasunak desagerrarazteko neurriak, programak eta ekintzak aurrera eramateko beharrezkoak diren baliabideak ezarriz. Hori dela eta, Berdintasun Planaren marko berri honen garapena ezinbesteko tresna bilakatu da prozesuaren etapa honetan.

Berdintasun alorreko lehenengo jarduketek, 2000. urtean onetsi zen Balmasedako Udaleko Ekintza Positiborako I. Udal Plana sortu zuten; garai hartan berdintasun teknikari bat hasi zen lanean, jarduketa horiek bultzatzeko. Halaber, azpimarratzekoa da, 2002ko urtarriletik aurrera, Bizkaiko Foru Aldundiko Aldun

Nagusiaren Bulegoak bultzaturiko Genero Politiken Sailak kudeatutako Parekatuz Sarean ere hartzen duela parte. Hori beste elementu garrantzitsu bat da erakunde honek berdintasunarekin duen konpromisoan.

2003. urtetik, Balmasedako Udalak, aholkularitza zerbitzua eskaintzen die emakumeei, beraien bizitza pertsonalari, familiako bizitzari eta lanari dagozkien zenbait gairi buruzko informazioa jaso dezaten. 2004.eko Martxoan, "Emakumearen Etxea" sortzen da, parte hartzeko eta elkartzeko gunea, zeinek, Balmasedako hiritarren onespén handia daukan.

2010.ean Balmasedako Udaleko II Berdintasun Plana adostaten da, Balmasedako emakume eta gizonentzako berdintasun erreala eta eraginkorra lortzeko etapa kualitatibo berri bati hasiera emanez; genero zeharkakotasuna ezarriz bere politika eta egituren sormen eta egokipenean, zeinek Planaren ezarpen jasagarri bat ahalbidetzen duen. Hala nola emakume elkarteentzako laguntza ekintzak eta sentsibilizaziokoak, hiritargoari zuzenduta. Zentzu honetan, aurrerapen garrantzitsua eman da barne-erakunde koordinazioan genero-indarkeriaren biktimak diren emakumeentzako arretari dagokionez.

Hasitako lanarekin jarraitzeak orain arte egindako bidea berrikustea eskatzen du, behar berriak hautemanaz, edukietan zein lan egiteko eratan, eta baita Berdintasunerako Euskal Legearen arau zuzendarira egokitzea ere. Etapa berri horretarako, Balmasedako Udalak Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Balmasedako III. Plana martxan jartzea erabaki du, erakunde horrek duen konpromiso argiaren isla gisa.

3. BERDINTASUN PLANA BURUTZEKO PROZESUA

Plana, Balmasedako Udalaren ibilbidearen ondorio da. Oraindik ere hautematen diren beharrak identifikatu, hobekuntzak ezarri eta jarduketarako eremu berriak antzeman nahi ditu. Burutzapenerako aurrera eramaten den prozesua **hiru** jarduera nagusitan zehazten da: aurreko planaren eta burututako ekintzen **ebaluazioa**; Balmasedako udaleko lantaldearen eta hiritarren **diagnostikoa**, genero ikuspegia kontuan izanik; eta baita inplikaturako aldean **parte hartzea**, barrukoak eta kanpokoak, jarduketak definitzeko orduan.

3.1. BARNE DIAGNOSTIKOA ABIAPUNTU GISA

“Balmasedako udaleko lantaldearen diagnostikoa, genero ikuspegia kontuan izanik” izenekoa, Berdintasun, Osasun eta Inmigrazio Zinegotzigoak hartutako konpromisoaren barruan sartzen da. Halaber, 4/2005 legeak, emakumeen eta gizonen berdintasunerako ematen duen agindua jasotzen du (7e artikulua). Diagnostiko hori, halaber, Balmasedako udalerriko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Planeko ekintzak aukeratzeko oinarrizko tresna bilakatzen da, bideko orrian ezarritako aldaketa prozesua sendotzeko aukera emango duten tresnak baititu.

Diagnostikoaren informea beste dokumentu batean jasota dago.

Diagnostikoa diseinatzeko orduan helburu estrategiko bat izan zen kontuan: ahalik eta pertsona gehien prozesuko partaide bilakatzea, barrukoak zein kanpokoak izan. Eta horren burutzapenerako zenbait ikerketa teknika jarri ziren martxan.

Horrela, planifikazio metodologikoa bi helburu estrategiko hauen arabera burutu zen, lau ikerketa teknika nagusi martxan jarri zirelarik:

- 1) Udaleko dokumentazioaren bilketa eta azterketa, berdintasun politikei dagokienez, batez ere. Prozesu horri esker, berdintasun politiken ezarpena hobetzeko erronkak eta aukerak identifikatzeko aukera eman digu.

- 2) Lantaldeen datu baseen azterketa, aukeratutako zenbait aldagaitan oinarrituta. Azterketa horri esker, lantaldearekin berarekin erlazionatutako zenbait jarduketa hautemateko aukera eman digu. Segregazio bertikala eta horizontala dagoela egiaztatu ahal izan da, eta horrek hobekuntzarako jarduketak identifikatu direla esan nahi du.
- 3) Lau gai-bloke handi lantzen zituen galdetegia bidaltzea langile guztiei: berdintasunari buruzko lege araudia ezagutzea, berdintasun alorreko prestakuntza, sexu jazarpena eta jazarpen moralak eta bizitza pertsonalaren, familiakoaren eta lanekoaren arteko konziliazioa. Galdetegi horren azterketak honako jarduketa alor hauek hautemateko aukera eman digu: berdintasunari buruzko lege araudia ezagutaraztea; berdintasun alorreko prestakuntza ezartzea (adibidez, genero ikuspegiaren aplikazioa lanpostuaren jardueretan...); dauden eskubideei buruzko informazioa ematea (konziliazioa...); sexu jazarpenaren eta jazarpen moralaren eragin txikia, eta prebentziorako jarduketa protokoloak definitu beharra; horrez gain, gizonezkoen erantzunkidetasuna ere sustatu beharra ikusi da.

Elkarrizketak egitea udal korporazioko kide bakoitzarekin eta eztabaida taldeak teknikariekkin. Teknika horien helburua bi aldetatik informazioa jasotzea zen: alde batetik, informazio idatzia osatuko duen udalaren berdintasun alorreko ibilbideari buruzko informazioa eta, beste alde batetik, zinegotzigo bakoitzerako jarduketa eremu bereziak identifikatzea. Horri esker, sail bakoitzerako eta sail horren hartzaileentzako eskumen bereziekin erlazionatutako jarduketak identifikatu ahal izan ditugu, biztanleengan nahi den eragina sar dezaten, generoaren arabera. Horrela, emakumeek eta gizonek udalerrian duten egoerari buruzko zifrak bildu ziren, eta hori oso lagungarria izan da desberdintasunak saihestera eramango gaituen emakumeen eta gizonen beharren, baldintzen eta egoeren definizio zehatzagoa lortzeko, baita genero berdintasunaren aurrerapenerako politikena ere.

3.2. ERAGIN PLANA

“Balmasedako Udaleko lantaldearen diagnostikoa genero ikuspegiarekin” oso elementu garrantzitsua da beste elementu batzuen bitartez osatu eta hobetu diren ekintzak definitzeko orduan:

- 1) “Balmasedako II. Udal Planaren” azterketa, bi ikuspegitatik: zeharkako jarduketa orokorrak berreskuratzea, erakunde osoari dagozkionak (hizkuntza ez sexista, datu desagregatuak, prestakuntza, partaidetza parekidea...) eta hobekuntzarako jarduketan identifikazioa. Halaber, egin ez diren ekintzak eta horien zailtasunak ere jaso dira, eta oraindik ere estrategikotzat hartzen diren jarduketekin jarraitzea aurreikusi da.
- 2) Balmasedako biztanleriari buruzko datuen azterketa, emakumeen eta gizonen artean desberdintasunak erakusten dituzten dimentsioak landuko dituzten jarduketa ildo bereziak ezartzeko xedez.
- 3) Zinegotzigoen partaidetza, arduradun politikarien bitartez zein teknikarien bidez, ekintzak identifikatzeko eta aukeratzeko, buruzapenerako egutegia, aurrekontua, arduraduna... ezartzeko funtsezko datuak emanaz.
- 4) Emakumeen elkarten partaidetzaren sustapena, ekintzen proposamenak egin ditzaten.
- 1) Legealdiaren helburuak lortzeko aurreikusitako jardun estrategikoa, **Gastu publikoko programetan berdintasun printzipioa barneratzeko Gida-Plana** da: Diru-laguntzak, Kontratuak eta Hitzarmenak 2015-2019. Diagnostikotik ateratako neurriak **24** dira. Zabaltze estrategikoa batez ere “Berdintasunerako Gobernantza Ardatza”n oinarritzen da, organizazio osorako zeharkako ekintza baita. Bere definizio zehatza 4.5 puntuan kokatzen da.

Ekintzen definiziorako prozesu hori, Emakumeen eta gizonen berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 legeak eta Emakundek, planaren ezarpenerako eta garapenerako eman dituen jarraibideek zuzendu dute.

3.3. PLANAREN INPLEMENTAZIO ETA GARAPENA

- ✓ **Planaren onarpen formala:** Osoko Bilkuran
- ✓ **Zabaltze eta inplementazioa:** Planaren barne eta kanpo zabalpena.
- ✓ **Planaren Iraunaldi eta Programazioa:** Lau urte 2015-2019, legealdi oso bat. Ekintzen programazioa urteko Plan Operatiboan islatuko da, zein Osoko Bilunran onartua izango den.

- ✓ **Aurrekontua Aurrekontua**

Ekintzak udaleko lantaldeak burutzea aurreikusten da, horrela, aurrekontua lan taldearen lan ordu kopuruari dagokio, 3 ekintza salbu, zeintzuek aurrekontu zehatza daramaten:

9. Ekintza. Genero eraginaren funtzioaren arabera udaletik bultzatzen diren jaiak eta ekintza kulturalak ebaluatu, eta rolen ezabapenerako eta berdintasun erreala eta eraginkorra lortzeko zuzentze-ekintzak eskaini: 7.500 €

11. Ekintza. Emakumearen Etxearen dinamizazioa, hau mantentzeko behar diren giza errekurtsuak eta ekonomikoak eskainiz: 310.750 €

18. Ekintza. 2016-2018 Genero bortizkariaren aurkako prebentzio, arreta eta koordinazio **Diagnostiko eta Plan** baten garapena Balmasedean: 15.000 €

- ✓ **Planaren kudeaketarako egiturak.**

Bultzada instituzionaleko barne egiturak:

Alkatetza eta Berdintasun, Osasun eta Inmigrazio Zinegotzigoa

Kolaborazio eta koordinazio instituzionaleko egiturak

Gobernu-Batzordea, Alkateak zuzendua, eta zinegotziek osotua.

Berdintasun, Osasun eta Inmigrazio Komisioa, saileko zinegotzia eta bai gobernu nola korporazioko adierazleek osotua.

"Berdintasuna Taldea" Herri taldea, saileko zinegotziak zuzendua eta ardurapen teknikoa duten taldeak osotua.

Kolaborazio eta partehartzen sozialeko egiturak:

- "Berdintasunerako Foroa" Balmasedako emakumeen elkarteek osotua.

4.0. EKINTZA PLANAREN EDUKIA

Balmasedako Emakume eta Gizonen Berdintasunerako III Plan honek, hurrengo elementu klabeak ezartzen ditu ekintzak burutzerakoan:

- **Zinegotzigoak.** Udaleko **8** interbentzio sail funtzionalak:

Alkatetza; Heziketa, Euskara eta Gazteria; Ekintza Soziala eta teknologia Berriak; Berdintasuna, Osasuna eta Inmigrazioa; Barne Erregimena, Ogasuna eta Dinamizazio Ekonomikoa; Urbanismoa eta Ingurugiroa; Kultura, Kirolak eta Jaiak; Obrak, Mendiak, Ondare eta Auzoen Koordinazioa.

- **Ardatz estrategikoa:** Hurrengo urteetan landuko diren berdintasun politiken arloan lehentasuna daukaten horiek definitzen dute. **Hiru** ardatz estrategiko identifikatzen dira: Balore aldaketa eta ahalduntzea; Antolaketa sozial ko-erantzulea; eta, emakumeen aurkako bortizkeriaren erauzteak. **Gobernantza** ekintzetaz aparte.
- **Programak:** Ekintza eremuak dira. Zinegotzigo bakoitzean berdintasun politiken ardatz estrategikoak nola zehazten diren definitzen dute. Beraz, gutzienez, interbentzio programa bat dago ardatz bakoitzeko.
- **Helburuak:** Programak helburuengatik osotuak daude, zeintzuek aldatu nahi den errealitate soziala definitzen dute. Helburuak, egin behar denari lehentasuna emateko funtzioa betetzen dute, baita zehaztekoa ere, proposaturiko indikadoreen bitartez eta geroko ebaluaketei esker. Proposatu eta erabilitako estrategien eraginkortasun maila ere erakusten dute. Helburu zehatzak eta neurgarriak izan behar dira, operatiboak eta ulertzeko errazak, beraz lortu nahi den helburua zehazten da, eta argitu eta mugatu egiten dira osotzen duten kontzeptuak, analisi sozialeko indikadoreak definitzen dira.
- **Ekintzak:** helburuen adierazpen zehatzak dira. Ekintzak elkarrekin lotzen dituen logika dute, bai jarraipen harreman bat existitzen delako haien artean (batzuk besteen menpe daude) edo, sail ezberdinetik edo tresna ezberdinen bitartez emaitza berbera lortzearen ondorio batutzailea bilatzen dutelako. Bi ekintza mota existitzen dira: izaera

finalistako *ekintza positiboa*, eta *zeharkako ekintza*, iraunkortasun ezaugarriekin. Plan honetan eredu biak erabiltzen dira baina zeharkakoei ematen zaie lehentasuna.

- **Ekintzaren arduradunak; Indikadoreak; eta, Aurrekontua** ere Ekintza Planaren ezaugarrien funtsezko atala ere dira.
- Aurrekontuaren kantitatea, **izartxo* bat** darama. Honek esan nahi du Udaleko ekintza garatzen duten pertsonen dedikazio orduen arabera kalkulaturik dagoela, 9, 11 eta 18 zenbakiak salbu, aurrekontu ekonomiko zehatza baitute.

4.1. INPLEMENTAZIORAKO NEURRIAK

Planaren inplementazio iraunkorra posible egiten duten **egituren** egokipen eta sorrera beharrezkoa da. Horrela, barne eta kanpo bi egitura mota ezberdintzen dira:

- 1) **Berdintasun, Osasun eta Inmigrazio Komisioa:** *transbertsalitate* edo *mainstreaming* arloan europar ildoak eta autonomikoak kontutan hartuta, Komisio Politiko zehatz berri bat ez sortzea erabaki da, baizik eta jadanik esiztitzen den komisioa **egokitzea**: "Berdintasun, Osasun eta Inmigrazio Komisioa", zeinen helburua Berdintasun Planaren onarpena, ebaluaketa eta jarraipena izango den. Honek, erantzunkizuna duten politikarien partehartzea ziurtatuko du, baita transbertsalitatea bultzatu ere.
- 2) **"Berdintasun Taldea"** Talde Teknikoaren sorrera, udaleko sail bakoitzeko teknikari arduradunek osotua. Talde honen helburua Berdintasun Planaren kudeaketa izango da eta berdintasun politiken iraunkortasuna eta sistematizaziorako ekintza estrategikoen ezarpena.
- 3) Emakumearen Etxean partehartzen duten emakumeen elkarteen **Foroa**. Bere partehartzea Planan, funtsezkoa da, ez bakarrik plana definitzerakoan, baizik eta honen kudeketan eta ebaluaketan.

- 4) Era berean, eta Ekintza Plan hau adierazten duen bezala, Balmasedako udaletik koordinazioa eta kooperazio instituzionala sustatuko da hainbat erakundeekin: Eudeleko Berdinsarea, Emakunde eta Bizkaiko Foru Aldundia.

4.2. EBALUAKETA MEKANISMOAK

Ebaluaketa funtsezko prozesua da zein ekintza eta emaitza positiboen berri ematen duen, baita hobetu behar denaren berri ere. Ebaluaketa sistema, estrategia dual batetik aztertuko da: betetze mailaren ebaluaketa, Emakunderi igorrita, 2/1988 Legeak adierazten duenez, erakunde honek ezartzen dituen irizpide eta metodologiarekin; eta ebaluaketa propioa kudeaketa prozesuei buruz, emaitzen kalitatea eta hobetze eremuekin.

Kanpo mailan: proiektuak Emakunderi bidaltzen jarraituko da bere ebaluaketarako, azken urteetan egin den bezala.

Barne mailan: egitura politikoak izango dira azken informea balioztatuko dutenak, Berdintasun, Osasun eta Inmigratio Zinegotzigoak landuta. Ebaluaketak ekintzen betetzearen analisia bilduko du ezarritako panifikazioa, indikadoreak, errekurtsoak, zinegotzigoak, egituren funtzionamendua eta lan taldeei dagokionez, prozesua erreztu ala oztopatzearekin erlazionatua, baita, aurreikusitako kronogramaren betetzea ere.

Ebaluazio sistema bikoitz honen helburua, ebaluaketa objektiboena eta kontrastatuena lortzea da, zein ikasitako hobetze ikasketak hurrengo planifikazioan erabiltzeko balioko duen. Horrela, errekurtsoen erabilpen optimoa ziurtatzen da, genero berdintasunaren aurrerapenerako ekintzen eragina hobetzen duena.

4.3. PLANA EZARTZEKO NEURRIAK

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNERAKO GOBERNANTZA

G1 Programa: Berdintasunerako plangintza areagotzea eta hobetzea

G1.1 Helburua: Berdintasunerako plan bat duten udalerrien kopurua handitzea

Ekintza	Arduraduna	Laguntzailea	Partehar-tzaile	Egutegia	Adierazleak	Aurrekontua
1. Adostatu udaleko Osoko Bilkuran, Balmasedako Emakume eta Gizonentzako 2015-2018 Berdintasunerako Plan estrategiko orokorra eta bere hedapena , inplikaturiko parte guztien artean	Alkatea	Berdintasun, Osasun eta Inmigrazio Zinegotzigoa	Zinegotzitza Guztiak	2015 - 2018	2015 Plana adostatu. 2015 Hedapena. Hautatutako eta informatutako partehartzaileak.	1.600€*
2. Oinarrizko errekurtsoen emana (materialak eta pertsonakoak) Bilkuran onartutako Planaren garapenerako, urteko herri aurrekontuetan.	Alkatetza	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigrazioa	Zinegotzitza guztiak	2015 - 2018	Ezarritako Urteko Aurrekontua Ebaluazioa Hobekuntzak	4.000 €*
3. Lengoaia eta irudi ez sexisten berrikuspena, egokipena eta sistematizazioa alkatetzaren dokumentuetan	Zinegotzitza guztiak	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigrazioa	Zinegotzitza guztiak	2015 - 2018	Aukeratutako eta egokitutako dokumentu kopurua Ebaluazioa Hobekuntzak	3.200 €*

4. Sexu aldagaiaren batuketa eta tratamendua dagozkion ekintzetan	Zinegotzitza guztiak	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigrazioa	---	2015 - 2018	Aurreikusitako eta burututako ekintzen kopurua Ebaluazioa Hobekuntzak	3.600 €*
5. Berdintasun arloan eskaintzen diren ikastaro eta tailerretan parte-hartzea	Zinegotzitza guztiak	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigrazioa	---	2015 - 2018	Ikastaro formatiboen kopurua urtero Partehartzaile kopurua/ikastaroa/sexua Ebaluazioa Ikusitako eta garatutako hobekuntzak	800 €*

PROGRAMA G3: Berdintasunerako barne-herriko koordinazio egiturak sortu eta indartu

HELBURUA G3.1: Berdintasun Planaren jasangarritasuna ziurtatu

Ekintza	Arduraduna	Laguntzailea	Partehar-zaileak	Egutegia	Adierazleak	Aurrekontua*
6. Berdintasun ekintzen onarpena, jarraipena eta ebaluazioari zuzendutako Berdintasun Herri Korporazio, Osasuna eta Inmigratioiko Komisioan zinegotzitzen partehartzearen sustapena.	Alkatetza+ Zinegotzitza guztiak	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigratioa	Zinegotzitz a guztiak	2015 - 2018	Bilera kopurua urtero Zinegotzitza partehartzaileen kopurua/sesioko Ebaluazio informea urteko plana Urteko planifikazioDok	1.600 €*
7. Onartutako ekintzen garapenerako " Berdintasuna Taldea "izeneko Talde Teknikoaren baitan dauden zinegotzitza guztien partehartzearen sustapena	Alkatetza+ Zinegotzitza guztiak	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigratioa	Zinegotzitz a guztiak	2015 - 2018	Urteko bilera kopurua Zinegotzitza eta partehartzaile kopurua/sesioko Planifikatutako eta garatutako ekintzen kopurua Ebaluazio informea urteko plana	2.600 €*

EJE 1. BALORE ALDAKETA ETA EMAKUMEEN AHALDUNTZEA

PROGRAMA 3.1. Taldearen ahalduntzeari laguntza

HELBURUA 3.1. Emakumeen sarbidea era enplegu baldintzak eta lan promozioa hobetu, dibertsitatea eta egoera kontutan izanda

Ekintza	Arduraduna	Laguntza ileak	Partehartza ileak	Egutegia	Adierazleak	Aurrekontua*
8. Gida-Planaren garapena gastu publikoko programetan berdintasun printzipioa ezartzearen: Balmasedako Udaleko 2015-2018 Diru-laguntzak, Kontratuak eta Hitzarmenak, emakumeen sarbide eta enplegu eta lan promozio baldintzak hobetzeko. Hala nola zinegotzitza bakoitzean objektu sozial eta publiko objektiboaren arabera, taldearen dibertsitatea eta egoerak kontutan izanda	Barne Araubideko zinegotzitza, Ogasuna eta Dinamizazio Ekonomikoa + Todas las Concejalías	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigrazioa	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigrazioa	2015 - 2018	Urteko Plana operatiboa ezarri. Ebaluazioa Hobekuntzak	4.000 €*
9. Genero eraginaren funtzioaren arabera udaletik bultzatzen diren jaiak eta ekintza kulturalak ebaluatu, eta rolen ezabapenerako eta berdintasun erreala eta eraginkorra lortzeko zuzentze-ekintzak eskaini	Kultura, Kirolak eta Jaiak	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigrazioa	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigrazioa	2015 - 2018	Aztertu Hobekuntzak barneratu Ebaluatu	7.500 €

PROGRAMA 4. Ahalduntze politiko eta sozialari laguntza						
HELBURUA 4.2. Sarbide, presentzia eta partehartztea areagotu, erabaki eta eragin arloetan						
Ekintza	Arduraduna	Laguntza ileak	Partehartza ileak	Egutegia	Adierazleak	Aurrekontua*
10. Batzorde paritario baten sustapena, hauteskunde-zerrendetan, zinegotzietan, Komisio politiko eta teknikoetan, kontratazio Mahaietan eta Plantillan.	Alkatetza	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigrazioa	Zinegotzitza guztiak	2015 - 2018	Ekintzak ezarri Ebaluatu Hobekuntzak	800 €*

HELBURUA 4.1. Emakumeen elkarte mugimendua eta emakumeen partehartzea bera sustatu elkarte mugimenduan					
Ekintza	Arduraduna	Laguntza ileak	Egutegia	Adierazleak	Aurrekontua*
11. Emakumearen etxearen dinamizazioa, bere mantenurako behar diren errekurtsoak eskainiz (materialak, pertsonak)	Berdintasun Zinegotzitza	Emakume- Elkartek	2015 – 2018	Beharren identifikazioa Ebaluazioa Gaineraturiko hobekuntzak	310.750 €
12. Emakume-elkartek lagundu, bere proiektuetarako errekutso materialak eta kudeaketa laguntza eskainiz.	Berdintasun Zinegotzitza	Emakume- Elkartek	2015 – 2018	Emakume-elkarte kopurua Laguntza eskatzen duten elkarte kopurua/urtero diru-laguntzen %igoera Elkarrean satisfazio-maila	4.000 €*

ARDATZA 2. BANATUTAKO ARDURAPENAREN GIZA ANTOLAKETA						
PROGRAMA 5. Erantzunkizun banatua eta denboraren erabilera berriak						
HELBURUA 5.1. Zainketaren erantzunkizun banatua eta etika sustatu						
Ekintza	Arduraduna	Laguntzaileak	Partehar-tzaileak	Egutegia	Adierazleak	Aurrekontua*
13. Ardurapen banatua eta denboraren erabilera berriak bermatzen dituen Barne ekintzen ezarpena (Osoko Bilkura, gobernu taldea, komisioak...)	Zinegotzitza guztiak	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigrazioa	---	2015 - 2018	Ekintzen ezarpena /sailak Ebaluazioa Hobekuntzak	600 €*
14. Ardurapen banatua eta denboraren erabilera berriak bermatzen dituen kanpo ekintzen ezarpena	Zinegotzitza guztiak	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigrazioa	---	2015 - 2018	Ekintzen ezarpena /sailak Ebaluazioa Hobekuntzak	600 €*
15. Udaleko plantillarako berdinkatze Plan baten garapena	Araubide Zinegotzitza	Berdintasun Zinegotzitza, Osasuna eta Inmigrazioa	Zinegotzitza guztiak	2015 - 2018	Ekintzen ezarpena /sailak Ebaluazioa Hobekuntzak	600 €*

ARDATZA III: EMAKUMEEN AURKAKO INDARKERIAREN ERAUZTEA						
PROGRAMA 7.1. Sentsibilizazioa eta prebentzioa						
HELBURUA 7.1. Portaera ez bortitzen ereduaren garapena bultzatu						
Ekintza	Arduraduna	Laguntzaileak	Partehar tzaileak	Egutegia	Adierazleak	Aurrekontua*
16. Emakumeen aurkako indarkeriaren kontrako ekintza publikoak burutu, portaera ez bortitzen ereduaren garapena sustatzearen (Azaroak 25, indarkeria kasutan,...)	Berdintasun Zinegotzitza + Gizarte Ekintza	Alkatetza	Zinegotzitza guztiak	2015 - 2018	Programatutako eta burututako ekintza kopurua/urtero Partehar tzaile kopurua/sexu Ebaluazioa Hobekuntzak	400 €*
PROGRAMA 8. Detekzioa eta Arreta						
HELBURUA 8.2. Emakumeen aurkako indarkeriaren biktimen babes eta arreta osoa bermatu						
Ekintza	Arduraduna	Laguntzaileak	Partehar tzaileak	Egutegia	Adierazleak	Aurrekontua*
17. Sexu-jazarpen eta jazarpen moralaren aurkako Protokolo baten garapena udalean.	Alkatetza	Berdintasun Zinegotzitza	Zinegotzitza guztiak	2015 - 2018	2016 Protokoloaren onarpena eta abiaraztea	400 €*
Ekintza	Responsable	Colabora	Partehar tzailea	Egutegia	Adierazleak	Aurrekontua
18. Genero indarkeriaren aurkako prebentzio, arreta eta koordinazio 2016-2018 aktuzio Plan baten garapena Balmasedan	Alkatetza+ Gizarte Ekintza	Berdintasun Zinegotzitza Alkatetza	Zinegotzitza guztiak	2016 - 2018	2016 Planaren onarpena eta abiaraztea	15.000€

* Aurrekontuaren zenbatekoa, **izartxo bat** dauka*. Honek esan nahi du Udaleko ekintza garatzen duten pertsonen dedikazio orduen arabera kalkulatuta dagoela, **9, 11 eta 18 zenbakiak salbu, aurrekontu ekonomiko zehatza baitute.**

4.4. URTEKO PLANIFIKAZIOA

Planifikazioa **urtero** antolatuko da, zinegotzigoen multzorako, Berdintasuna, Osasuna eta Inmigrazioa Zinegotziaren laguntzarekin, burututako ebaluazioen arabera. Egokitzat hartzen da, planifikazioak ekintza **orokorrak** jasotzea, instituzio osorako, **ekintzen aurrerapen eta egonkortasunerako** kudeaketa tresna bezala. Baita, "Berdintasun Taldea" Talde Teknikoa **berpizteko** ere. Era berean, ekintza **zehatzak** ezartzen dira Zinegotzi bakoitzeko.

4.5. JARDUKETA ESTRATEGIKOA

Legealdirako helburuen lorpenerako jarduketa estrategikoa, **Gastu Publikoko programetan berdintasun printzipioa barneratzeko Plan Gidatzailearen** garapena da: Dirulaguntzak, Balmasedako Udaleko 2015-2019ko Kontratuak eta Hitzarmenak, aurreko orrialdetan jasota, dagozkien ardatz bakoitzean.

PLANAREN INPLEMENTAZIORAKO NEURRIAK - Erabateko diagnostikoaren ondoriozko neurriak **hogeita lau (24)** dira.

Arauko lantzeari ekiteko Aurreko jarduerak edo administrazio-egintza: 10

"Ahalordeak|Botereak publikoak euskaldunak daude era aktiboan programetako kontuan izatea emakume-berdintasunerako eta lantzeko gizonentzat helburua eta arauen, baita ere planen aplikazioa, programak eta beste politika publikoko formulazio tresna batzuk, subvencionales-a eta administrazio-egintzetako." Art. 18

1. Onespenean lan egindako Urteroko Gobernuak, ebaluazioko eta Plan Gidatzailearen segimenduko Osoko Bilkurako establezimendua|ezarpena.

2. Plan Gidatzailearen garapenerako indartzea eta, -egiturak, koordinazioa eta lankidetzak existentek, Plan Gidatzailearen garapenerako egokitzea: Komisio politikoa; eta Berdintasuna Taldea Taldea (Teknikoa).
3. Berdintasunerako Zerbitzuaren Mantenua.
4. Emakume-Elkarte parte-hartzea Plan honen garapenera dagokionez sustatzea.
5. Sare desberdinetan eta Bizkaia-ren egituretan Planaren egitean nahasitako taldearen pertsonen parte-hartzea sustatzea eta ERORTZEN da Plan honen garapena, Udalaren jardueren modelizazio-erako balio duten praktika onetako trukearen bitartez, hobetzearen onerako.
6. Konpromisoko eta taldearen pertsonen arteko Planaren jardueretako zabaltzea pertsonala, eta, emakume-elkarteak.
7. Pertsonal politiko, tekniko eta administratiboari material zuzendutako programa hezigarriko ezarpena.
8. Aholkatzea, laguntzea eta sostengatzea jardura inplementazioan zinegotzigoetara, presentzial eta telematikko.
9. Aholkatzea eta gizarte-eragileekin, enprekin eta elkarteekin|asoziazioekin, Plan honetarako helburuen arabera eskaerako garapenerako, material laguntzea. (G1.)
10. Material hezigarri bezala Plan Gidatzailearen edukia jardueraren, erremintaren doikuntzarako ere zerbitzatuko dutenaren, arduraduna den pertsonalarekiko akzioaren|eraginaren aurtiketaren aurreko garatu ziren saioetarako erabiltzea. (G5.)

Arauko ebaluaziorako beharrezko jarduerak edo administrazio-egintza: 3

"Bultzatzen duen administrazio-organoak inpaktu potentziala emakumeen egoeran|lekuan eta talde bezala gizonengan proposatuta, arauko edo administrazio-egintzako lantzeari ekin baino lehen, ebaluatu behar du. Hartarako, analizatu behar du arauan botatutako jarduerak edo administrazio-egintzak izan dezakeen emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak ezabatzeko eta bere berdintasuna bultzatzeko helburu osoaren gaineko eragin positibo edo aurkakorik." Art. 19.

11. Emakume-egoeraren gainean bereizitako datuak eta material gizonak ukatea.
12. Identifikatzea eta diru-laguntza programak, kontratuak, laguntzak aukeratzea aurrekoak bere ebaluaziorako garatzera.
13. Eraitza desberdinak produzi ditzaketen emakumeen eta gizonen, 4/2005 Legearen esparruan eta Emakunde proposatuta Eusko Jaurlaritzak onartutako arauari dagokienez, gainean analizatzea.

Neurriak arauan edo administrazio sartzeko jarduerak: 2

Egindako inpaktu-ebaluazioaren "arabera, arau-proiektuan edo administrazio-egintzan sartu behar dira emakumeen egoerako|lekuko bere inpaktu negatibo posiblea eta talde bezala kontuan hartutako gizonak neutralizatzea, baita ere txikiagotzera edo antzemandako desberdintasunak ezabatzea zuzendutako neurriak eta sexu-berdintasuna bultzatzea." Art. 20.

14. Desberdintasunak ezabatzeko neurri zuzentzaileak ezartzea.

15. Betetze-graduaren ebaluazioa egitea baimentzen duten adierazleak eta neurrien eraginkortasuna ezartzea.

Emakunde-k legearen Aplikazio zuzenaren ginean informatzeko jokaerak jarduerak: 3

"Emakunde-Instituto Vasco de la Mujer-ek Autonomia-Erkidegoaren Administrazioaren eremuan lantzen diren arauetako proiektuak informatu behar ditu, artikuluetan jarritakoaren aplikazio zuzena egiaztatzearen ondoretarako Legeko 20tarako 19 eta, bere kasuan, hobekuntza-proposamenak halako zentzuan|zentzumenean egiteko." Art. 21.

16. Emakunde-ra Informatzea memoria esplikatiboaren bitartez garatutako izapideen xehetasuna|oparitxoa.

17. Erabilera ez sexista dokumentuetan eta zuzenean produzitutako euskarrietan edo hirugarren parteetatik|lekuetatik egitea.

18. Egindako izapideak zehaztasunez azaltzen dituen Txosteneko garapena.

Hiltze-memoriaren garapenerako jarduerak: 1

"Arauko edo antolamenduko proiektuak egindako izapideak zehaztasunez azaltzen dituen memoriarekin batera joan behar izango du". 22 artikulua.

19. Emakunde-ri Eskatzea egindako izapideen memoria zehatzaren bitartez, aplikazio zuzenaren egiaztatzearen.

Jardueraren etorkizuneko hobekuntzarako jarduerak: 5

20. Material hezigarri bezala Plan Gidatzailearen edukia garatzeko saioretarako, erremintaren doikuntzarako ere balio izango duten etarako, erabiltzea

21. Plana kontsulta-material bihur dadila lortzea.

22. Gastuko arauak, akzio|eragin berri bakoitzean estutu behar izango deneko, ebaluatzeko Planaren aplikazioa Jarduera Protokoloan moldatzea.

23. Jarduera-Protokoloa Programa Pilotu batean, generoko Praktika Ona gisa, modelizable-a Udalaren gastu araudietan izan daitekeeneko, zabaltzea.

24. Garapena bermatzen duen erreminta eta jardueraren egotea garatzea.

5. BIBLIOGRAFIA WEBGRAFIA

BALMASEDA - AYUNTAMIENTO - UDALA

II. Plan para la Igualdad de Mujeres y Hombres de Balmaseda 2010-2014.

BIZKAIA

Diputación Foral de Bizkaia. 2004. *Protocolos de actuación con enfoque de género en los procesos de la Diputación Foral de Bizkaia*. http://www.bizkaia.net/Home2/Archivos/DPTO1/Temas/Pdf/dossier_protocolos_c.pdf

Diputación Foral de Bizkaia. 2007-2006-2001. *Manual de recomendaciones para la incorporación de la perspectiva de género en la organización*. http://www.bizkaia.net/Home2/Archivos/DPTO1/Temas/Pdf/ManualRecomendaciones_v3_%20marzo2007.pdf

EUSKADI

LEY 4/2005, de 18 de febrero, para la Igualdad de Mujeres y Hombres http://www.emakunde.es/images/upload/LeyIO_c.pdf

IV. Plan de Igualdad de Mujeres y Hombres en la CAE. Año 2014. http://www.emakunde.es/images/upload/IVPI_c.pdf

Decreto 213/2007, de 27 de noviembre, por el que se regulan las unidades administrativas encargadas del impulso y coordinación de las políticas de igualdad en los departamentos del Gobierno Vasco, así como en sus organismos autónomos y entes públicos.

Decreto 118/2007, de 17 de julio, por el que se regulan las medidas de conciliación de la vida laboral y familiar http://www.euskadi.net/cgi-bin/k54/bopv_20?c&f=20070727&a=200704251

Emakunde. 2009a. La presencia de mujeres y hombres en los ámbitos de toma de decisiones en Euskadi 2008. Emakunde, Vitoria-Gasteiz.

Emakunde. 2009b. La desigualdad en la trayectoria y situación profesional de las mujeres en la CAE. Coste relativo de la pérdida de talento femenino. Emakunde, Vitoria-Gasteiz.

Cifras sobre la situación de mujeres y hombres en Euskadi, extraídas de: Emakunde, Eustat, INE, Lanbide...

ESTATUAN

LEY 30/2003, de 13 de octubre, sobre medidas para incorporar la valoración del impacto de género en las disposiciones normativas que elabore el Gobierno.
<http://www.boe.es/boe/dias/2003/10/14/pdfs/A36770-36771.pdf>

Corrección de errores de la Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género.
<http://www.boe.es/boe/dias/2005/04/12/pdfs/A12505-12506.pdf>

Ley 13/2005, de 1 de julio, por la que se modifica el Código Civil en materia de derecho a contraer matrimonio.
<http://www.boe.es/boe/dias/2005/07/02/pdfs/A23632-23634.pdf>

Ley 39/2006, de 14 de diciembre, de Promoción de la Autonomía Personal y Atención a las personas en situación de dependencia
<http://www.boe.es/boe/dias/2006/12/15/pdfs/A44142-44156.pdf>

Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres
<http://www.boe.es/boe/dias/2007/03/23/pdfs/A12611-12645.pdf>

Plan Concilia

http://www.map.es/iniciativas/mejora_de_la_administracion_general_del_estado/uncion_publica/concilia.html

NAZIO BATUA ETA EUROPAR BATASUN

I Conferencia Mundial sobre las Mujeres, celebrada en México. 1975.
<http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/mexico.html>

Convención sobre la eliminación de todas las formas de discriminación contra la mujer. Naciones Unidas. 1979
<http://www.migualdad.es/mujer/politicas/convencion%20cdaw.pdf>

II Conferencia de Naciones Unidas sobre la Mujer, celebrada en Copenhague. 1980.
<http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/copenhagen.html>

III Conferencia Mundial de Naciones Unidas sobre la Mujer, celebrada en Nairobi. 1985. <http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/nairobi.html>

IV Conferencia Mundial sobre la Mujer, celebrada en Pekín. 1995.
<http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/index.html>

Estrategia de la Comisión Europea para la igualdad entre mujeres y hombres 2010-2015

BESTELAKO

Consejo de Europa. 1986. *Igualdad de sexos en el lenguaje*. Consejo de Europa.

Emakunde. 1988. *El lenguaje, más que palabras*. Emakunde, Vitoria-Gasteiz.

Instituto de la Mujer. 1995. *Nombra en femenino y en masculino*. Proyecto NOMBRA, Madrid.

López, Pilar. 2003. *Utilización no sexista de las imágenes*. Proyecto Parekatuz. Diputación Foral de Bizkaia, Bilbao.

Bengoechea, Mercedes. 2003. *Utilización no sexista del Lenguaje*. Proyecto Parekatuz. Diputación Foral de Bizkaia, Bilbao.

Emakunde. 2008. Euskararen erabilera ez sexista:
http://www.emakunde.es/images/upload/EuskGida_eu.pdf

WEBGRAFIA

Ayuntamiento de Balmaseda: <http://www.Balmaseda.net>

Diputación Foral de Bizkaia: www.bizkaia.net

Gobierno Vasco: www.euskadi.net

Emakunde: www.emakunde.es

Ministerio de Igualdad: <http://www.migualdad.es/>

Instituto de la Mujer: <http://www.migualdad.es/mujer/>

Mujeres en red: www.mujaresenred.net

Ciudad de Mujeres: www.e-leusis.net

Eustat: www.eustat.es

INE: www.ine.es

Lanbide: www.lanbide.net

6. GLOSARIOA

- **EKINTZA BAIKORRA:** 1. Bizitzako eremu ezberdinetan sexu arrazoiengatik dauden ezberdintasunak murriztu edo ezabatzea zuzentzen diren neurri zehatzak eta denborazkoak. (Emakume eta Gizonen Berdintasunerako 4/2005 Legea, otsailak 18koa) 2. Multzo zehatz bati zuzendutako neurriak, zeintzuekin diskriminazio bat ezabatu eta aurreikusi nahi den edota egitura, jokabide eta jarrerak sortutako desabantailak konpentsatu (Europar Batasuna)

- **GENEROAREN ANALISIA:** Gizonei eta emakumei tradizioan esleitu zaizkien rola direla eta, beren artean dauden baldintzen, beharren, partaidetza indizeen, baliabide eta garapenerako eskuratze mailaren, aktiboen kontrolaren, erabakiak hartzeko ahalmenaren, eta abarren gaineko diferentzien azterketa.

- **GENEROAREN ARABERAKO ANALISIA:** Politika, programa eta erakundeen analisia eta ebaluazioa, "generoa"rekin lotutako irizipideak nola aplikatzen dituzten ezagutzeko.

- **LANA ETA FAMILIA BIZITZA BATERATZEA:** Baimen sistemak sartzea familia eta guraso baimenen motiboengatik, bai eta haurrei eta adinekoari arreta emateko baimen sistemak ere, eta egitura bat sortzea eta lan ingurunea antolatzea, gizonei eta emakumei lana eta familia eta etxeko erantzukizunak bateratzeko bide emateko.

- **GENERO DIFERENTZIAN OINARRITUTAKO KONTRATUA:** Gizonen eta emakumeen artean harremanak arautzen dituzten urrats inplizituak eta esplizituak; horien arabera batzuei edo beste batzuei esleitzen zaizkie lanak eta balioa, erantzukizunak eta betebeharrak. Egoera hori hiru mailatan antolatzen da: superegitura kulturala (gizartearen arauak eta balioak); erakundeak (familia, hezkuntza eta enplegua, eta abar babesteko sistemak) eta sozializazio prozesuak (batez ere familiaren barnean).

- **KUOTA:** Kolektibo berezi bati ematen zaion proportzioa edo esleitu behar zaizkion postu, aulki edo baliabideak, arau eta irizpide batzuei jarraiki; horrela, aurretik egon den desoreka bat zuzendu nahi da, normalean erabakiak hartzeko posizioetan edo prestakuntzarako edo lanpostuetarako aukeretara jotzeari dagokionez.

- **SEXUAREN ARABERA BEREIZITAKO DATUAK:** Datuen eta informazio estatistikoaren bilketa eta bereizketa sexuaren arabera, konparaziozko analisia egiteko aukera ematen duena, "genero"aren berezitasunak kontuan hartuta.

- **EMAKUMEAREN GIZA ESKUBIDE BEREZIAK:** Emakumeen eta neskatoen eskubideak, umeak izateari dagozkion eskubideak barne, giza eskubide unibertsalen zati besterenezin, integral eta zatiezin gisa.

- **GENEROAN OINARRITUTAKO DIFERENTZIA:** Emakume eta gizonen arteko diferentzia, edozein eremutan, partaidetza maila, baliabideetara jotzeari, eskubideei, ordainketei edo onurei dagokienez.

- **ZUZENeko DISKRIMINAZIOA:** Pertsona bat sexua dela eta kalte eginez tratatzen denean bizi den egoera.
- **ZEHARKAKO DISKRIMINAZIOA:** Lege, araudi, politika edo praktika batek, neutralak ematen dutenek, kontrako eragina dute sexu bateko edo besteko kideengan, tratatu diferentzia helburu objektiboen bidez justifikatu ezean (Kontseiluaren 76/207/CEE Zuzentaraua, otsailaren 9koa, 1976.02.14ko 39 DO L).
- **GENEROAREN ARABERAKO ERAGINAREN EBALUAZIOA:** Proposamen politikoen azterketa, emakumeei eta gizonen modu desberdinean eragiten dien aztertze, horiek egokitzeko eragin diskriminatzaileak neutralizatzeko eta gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna sustatzeko.
- **GENEROA:** Gizonen eta emakumeen arteko diferentzia sozialei erreferentzia egiten dien kontzeptua (biologikoen aldean); diferentzia horiek ikasiak izan dira, denborarekin aldatzen doaz eta aldaketak dituzte kulturen artean eta kultura beraren barruan.
- **EMAKUME ETA GIZONEN ARTEKO AUKERA BERDINTASUNA:** Sexu oztoporik eza partaidetza ekonomiko, politikoa eta sozialerako.
- **EMAKUME ETA GIZONEN ARTEKO BERDINTASUNA:** Zeharkako edo zuzeneko diskriminazio eza, sexuan oinarrituta (ikusi "Zuzeneko diskriminazioa" eta "Zeharkako diskriminazioa").
- **SEXUEN ARTEKO BERDINTASUNA:** Norbanako guztiak beren garapen pertsonalak garatzeko eta erabakiak hartzeko libre direnean, rol tradizionalak ematen dizkien mugarik gabe, eta gizonen eta emakumeen jokaerak, xedeak eta beharrak kontuan hartzen, balioesten eta sustatzen diren egoera.
- **GENERO IKUSPEGIAREN INTEGRAZIOA POLITIKETAN/ZEHARKAKOTASUNEAN:** Emakume eta gizonen egorea, behar eta lehentasunak sistematikoki integratzea politika guztietan, gizon eta emakumeen arteko berdintasuna sustatzeko, eta politika eta neurri orokor guztietara jotzea berdintasuna lortzeko, horiek aplikatzen, ikuskatzen eta ebaluatzen direnean dauden eraginak modu aktiboan eta irekian kontuan hartzea, plangintzaren fasetik [Batzordearen jakinarazpena COM(96) 67 amaiera 1996.02.21ekoa].
- **EMAKUME ETA GIZONEN PARTAIDETZA OREKATUA:** Botere eta erabakiak hartzeko posizioen banaketa (% 40 eta % 60 artean, sexuaren arabera) emakume eta gizonen artean, bizitzaren esfera guztietan; hori baldintza garrantzitsua da gizon eta emakume arteko berdintasunerako (Batzordearen 96/694 Gomendioam 1996ko abenduaren 2koa, DO L 319).
- **GENERO IKUSPEGIA:** Kontuan hartzea eta arreta ematea emakume eta gizonen arteko desberdintasunei edozein jardueratan edo politika baten eremuan.
- **EGOKITASUNA GENEROARI DAGOKIONEZ:** Politika bat edo ekintza berezi bat egokia izatea sexuen arteko harremanei edo emakume eta gizonen arteko berdintasunari dagokionez. Conny Roggebandek metodologia bat garatu du genero ikuspegiaren garrantzia egiaztatzeko: **SMART**; metodo sinple gisa definitzen da politiketan generoaren garrantzia ebaluatzeko.
- **GENEROAREN ARABERAKO PLANGINTZA:** Plangintzaren ikuspegi aktiboa; horretan, aldagai edo irizpide gako gisa hartzen dira kontuan emakume

eta gizonen arteko diferentziak, eta esplizituki sartu nahi ditu gizon eta emakumeen arteko diferentziei dagokiena politika eta ekintzetan.

SEXUAREN ARABERA EZARRITAKO ROLAK: Gizoni eta emakumeei esleitutako ekintza eta jokabideen urratsak, eta "Genero diferentzietan oinarritutako Kontratua"n deskribatutakoaren arabera sartuak eta iraunaraziak.

SEXUA (zentzu biologikoan): Arra eta emea desberdintzen dituzten ezaugarri biologikoak.

GENERO SISTEMA: Rol tradizional femeninoek eta maskulinoek mantentzen eta iraunarazten dituzten egitura sozioekonomikoak, bai eta gizoni eta emakumeei esleitu ohi zaizkiena ere (Ikusi "Genero diferentzietan oinarritutako kontratua").

PARTAIDETZA TASAK: Talde jakin baten partaidetza indizea -adibidez, emakumeak, gizonak, gurasobakarreko familia, etab.-, partaidatze globalaren ehunekotan, orokorrean enpleguan.

KRISTALEZKO SABAIA: Gizonezkoek zuzentzen dituzten egituren sarearen ondoriozko barrera ikusezina, emakumeentzat lanpostu garrantzitsuetara heltzeko oztopo dena.

SEXISMOA: Patriarkatuaren barne erabiltzen diren metodo guztien multzoa zeinarengatik pribilegioak edo sexu arrazoiengatik diskriminazioa praktikatzen den, pertsona duen giza gaitasun osoaren errealizazioa ekidituz. (*Generoaren Ikuspegitik Toki Aurrekontuak. Emakunde; Basauri, Bilbao, Donostia- San Sebastián, Ermua eta Ondarroako udalak eta Berdintasunaren aldeko Zeharbidea.*)